

การวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย:

กรณีศึกษาวัดไทย ลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา

ANALYSIS VALUS AND ROLES OF TEMPLE AS THAI COMMUNITY

LEARNING RESOURCES: A CASE STUDY OF WAT THAI OF

LOS ANGELES, UNITED STATES OF AMERICA*

วิชัย นนทการ **

ดร.ศรียรรณ มีคุณ ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ในวัดไทยลอสแอนเจลิส วิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทยและต่างชาติ และเสนอแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย โดยวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกชนิดข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. วัดไทยลอสแอนเจลิสมีความพร้อมสมบูรณ์ในการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชนชาวไทยและชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งพบว่าวัดแห่งนี้ได้ทำหน้าที่เป็นแหล่ง

เรียนรู้ของชุมชน 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ประเภทประเภทกิจกรรม และแหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่

2. วัดไทยลอสแอนเจลิสมีคุณค่าและบทบาทสำคัญต่อบุคคล ชุมชน และประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านประเพณีและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการท่องเที่ยว

3. แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทยในต่างประเทศ ได้แก่ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของวัดในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น มีการปรับปรุง ซ่อมบำรุงสิ่งก่อสร้างสำคัญที่มีอยู่ในวัด และการพัฒนาบุคลากรในด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้การดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี

* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

** รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ไทยได้ดำรงอยู่สืบไป

คำสำคัญ: คุณค่า/ บทบาท/ แหล่งเรียนรู้ชุมชน/ วัด

Abstract

The research has the following objectives: 1) To study and classify the kind of community learning resources in Wat Thai of Los Angeles. 2) To analyze the values and roles of Wat Thai of Los Angeles as Thai and community foreign learning resource. 3) To recommend how to conserve and develop Wat Thai of Los Angeles as Thai community resources. This study was a qualitative research using focus group collected by studied of document, interview, non-participant observation, participant observation, Content analysis technique was employed, analyze the data. The summaries of finding were at follows:

1. Wat Thai of Los Angeles is valued as a learning resources to Thai communities and foreigners. Thai temple has found as a resource of learning including; person, media, and place.

2. Wat Thai of Los Angeles is valued as its impacted on the Thais and foreigners: society, education, culture, economy and tourism.

3. The propose to conserve and develop Wat Thai of Los Angeles as Thai community learning resources are communication and activities in many more from such as improve and rejuvenate the temple construction and in service training in English for the human

resources development in order to maintain Buddhism culture and tradition.

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหนึ่งของโลกที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการหล่อหลอมหรือ จัดเกล้าอุปนิสัยใจคอของบุคคลให้ละเอียดอ่อน สวยงาม มีความรัก ความเมตตา หรือความเอื้ออาทรต่อกัน และกันหลักคำสอนของพระศาสนาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเกิดประโยชน์ ผู้ที่ปฏิบัติคำตามหลักของพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่องจะมีบุคคลิกภาพที่สง่างามมีจิตใจเยือกเย็น และเป็นสุข และเป็นบุคคลที่สังคมปรารถนา ในต่างประเทศ ชุมชนไทยมีความพยายามในการก่อตั้งวัดไทยเป็นอย่างมาก แม้ว่าจะมีความยุ่งยากมากเพียงใด พุทธศาสนิกชนก็มีได้ยื้อยื้อ สามารถร่วมพลังก่อตั้งวัดไทยขึ้นมาได้ ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันมีวัดไทยก่อตั้งอยู่ทั่วโลก ทั้งในทวีปอเมริกา เอเชีย ยุโรปและออสเตรเลีย (จักรธรรม ธรรมศักดิ์, 2548, หน้า 1) เช่น วัดไทยพุทธคยา ประเทศอินเดีย เป็นวัดไทยแห่งแรกในต่างประเทศ ต่อจากนั้นได้มีการสร้างวัดไทยในประเทศตะวันตก คือวัดพุทธประทีป กรุงลอนดอน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จเปิด เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2509 นับเป็นวัดไทยวัดแรกในประเทศตะวันตก ต่อมาปี พ.ศ. 2514 ได้มีการสร้างวัดแห่งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกาที่นครลอสแอนเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย ชื่อว่า วัดไทย ลอสแอนเจลิส วัดไทยลอสแอนเจลิสเริ่มขึ้นจากการที่มีคนไทยจำนวนมากซึ่งศึกษาและประกอบอาชีพอยู่ในนครลอสแอนเจลิสสร้างหลักฐานจนเป็นปึกแผ่นมั่นคง มีลูกหลานสืบวงศ์ตระกูลแต่ก็ไม่ได้ลืมชาติกำเนิดชาติเดิมคือความเป็นไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคิดถึงวัดและพระสงฆ์ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจสำหรับเป็นที่บำเพ็ญกุศลทำบุญทำทาน วัดจึง

เป็นศูนย์กลางกิจกรรมของชุมชนไทย

ในปัจจุบัน “วัดไทยลอสแอนเจลิส” กลายเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นที่รวมของคนไทยในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากมายหลายด้าน เป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนาแล้ว และที่สำคัญวัดยังมีบทบาทในการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนไทยที่เกิดและเติบโตในสหรัฐอเมริกาในเรื่องภาษาและวัฒนธรรมไทยโดยจัดสอนในวันเสาร์และวันอาทิตย์ จึงกล่าวได้ว่าวัดไทยลอสแอนเจลิสจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าในด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีและแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา เป็นองค์กรทางสังคมที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทัศนคติอันดีงามให้แก่สมาชิกของสังคมชุมชนไทย วัดไทยลอสแอนเจลิสจึงมีความสำคัญเพราะมีความพร้อมและความเหมาะสมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีด้วยเหตุผลอย่างน้อย 4 ประการ คือ 1. เป็นศูนย์กลางชุมชนด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2. ด้านมีความพร้อมด้านทรัพยากร 3. มีความพร้อมด้านผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ 4. มีบรรยากาศที่ดีเอื้อต่อการเรียนรู้ (อารีเฟน อับดุลกาเดร์, 2548, หน้า 67-69)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาประเภทแหล่งเรียนรู้ในวัดไทยลอสแอนเจลิสเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้รวมถึงวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทยและเพื่อจะได้เสนอแนะแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทยเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการเผยแผ่องค์ความรู้ หลักในประเพณีปฏิบัติตนตามคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ารวมถึงการอนุรักษ์และสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้จำแนกตามประเภทแหล่งเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาคุณค่าและบทบาทของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลา 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2551- วันที่ 1 มิถุนายน 2552 โดยทำหน้าที่เป็นครูอาสาสมัครสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนพุทธศาสนา วัดไทยลอสแอนเจลิส (ภาคปกติ) ปีการศึกษา 2551-2552 และผู้วิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ เพื่อทำการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาข้อมูลจากเอกสาร โดยมีลำดับขั้นตอนการวิจัยดังนี้ 1. ขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงหัวหน้าสงฆ์วัดไทยลอสแอนเจลิส 2. ขออนุญาตดำเนินการวิจัยจากหัวหน้าสงฆ์วัดไทยลอสแอนเจลิส 3. ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแหล่งเรียนรู้ในวัดไทยลอสแอนเจลิสจำแนกตามประเภทแหล่งเรียนรู้

1. ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้การวิจัยเอกสาร (เอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง) แบ่งออก

เป็น 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์พิจารณาภายนอก (External Criticism) เพื่อทำการพิจารณาแหล่งข้อมูลว่าเป็นจริงหรือไม่ มีความน่าเชื่อถือเพียงใด ผู้วิจัยพิจารณาจากความน่าเชื่อถือจากแหล่งข้อมูลด้วยจากเอกสารคือ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ และโรงพิมพ์และเกณฑ์พิจารณาภายใน (Internal Criticism) โดยการนำมาจากเอกสาร ทั้งข้อมูลมหภาค (Macro) และข้อมูลจุลภาค (Micro) มาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) เพื่อทำการจำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้ตามที่กำหนด

1.1 ข้อมูลมหภาค (Macro) ศึกษาจากหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับบทบาทของวัด คุณค่าของวัด ประเภทแหล่งเรียนรู้ในชุมชนของวัดไทยลอสแอนเจลิส

1.2 ข้อมูลจุลภาค (Micro) ได้แก่

1.2.1 วารสารวัดไทยในสหรัฐอเมริกา

1.2.2 หนังสือพิมพ์ไทยในสหรัฐอเมริกา

1.2.3 รายงานและวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับบทบาทและคุณค่าของวัดในสถาบันต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

1.2.4 เอกสารและวารสารของชมรมต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา

1.2.5 เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่ตามเว็บไซต์ต่าง ๆ

2. การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non- Structured Interview) สัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยสัมภาษณ์บุคคลสำคัญซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัดไทยลอสแอนเจลิส ลักษณะแบบเป็นทางการ และเลือกแบบเจาะจง

ได้แก่ 2.1 คณะสงฆ์วัดไทยลอสแอนเจลิส 2.2 ครูโรงเรียนสอนพุทธศาสนา วัดไทยลอสแอนเจลิส 2.3 นักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาในวัดไทยลอสแอนเจลิส 2.4 ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในวัดไทยลอสแอนเจลิส 2.5 พุทธศาสนิกชนชาวไทย ต่างชาติ และนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมที่วัดไทยลอสแอนเจลิส 2.6 บุคคลสำคัญในท้องถิ่น ได้แก่ ประธานชมรม สมาคม หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับวัดไทยลอสแอนเจลิส

3. การสังเกต (Observation) ซึ่งใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยเข้าไปร่วมทำกิจกรรมของวัด การสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมของนักเรียนวัดไทยลอสแอนเจลิสที่จัดขึ้นและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยเข้าไปร่วมกิจกรรมของวัดไทยลอสแอนเจลิสที่จัดขึ้นในวาระต่าง ๆ ในระยะเวลา 1 ปี

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไว้ 5 ประเด็น ดังนี้ 1. คุณค่าและบทบาทด้านสังคม 2. คุณค่าและบทบาทด้านการศึกษา 3. คุณค่าและบทบาทด้านประเพณีและศิลปวัฒนธรรม 4. คุณค่าและบทบาทด้านเศรษฐกิจ 5. คุณค่าและบทบาทด้านการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย ระเบียบวิธีที่ใช้ คือ สทนากลุ่ม (Focus Group) 1 กลุ่มจำนวน 12 ท่าน ประกอบ-

ด้วยผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ พระสงฆ์ พุทธศาสนิกชน ผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันไทยลอสแอนเจลิส โดยดำเนินการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 เวลา 15.00 น.-16.00 น. ณ ห้องธุรการ โรงเรียนพุทธศาสนาวันไทยลอสแอนเจลิส (ศาลาพระธรรมราชาวันุต) โดยผู้วิจัยนำผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 มาเสนอต่อพระสงฆ์ ตัวแทนพุทธศาสนิกชน ผู้ปกครองและนักเรียน เพื่อระดมความคิดเห็นว่า แหล่งเรียนรู้ของชุมชนในวัดนั้นจะมีแนวทางในการอนุรักษ์และการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีศักยภาพและเกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชนให้มากที่สุดได้อย่างไร

แหล่งที่มาของข้อมูล

1. ข้อมูล เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัดไทยลอสแอนเจลิส ได้แก่ วารสารวัดไทยในสหรัฐอเมริกา หนังสือพิมพ์ไทยในสหรัฐอเมริกา รายงานและวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับบทบาทและคุณค่าของวัดในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เอกสารและวารสารของชมรมต่างๆในสหรัฐอเมริกา และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่ตามเว็บไซต์ต่างๆ เว็บไซต์ที่สำคัญในด้านการบริการข้อมูลเกี่ยวกับวัดและชุมชนไทย

2. ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม โดยการเข้าไปเป็นครูอาสาสมัคร เพื่อสังเกตและการสัมภาษณ์พระสงฆ์ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ในโรงเรียนสอนพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนิกชนชาวไทยและต่างชาติที่เข้ามาร่วมกิจกรรมของวัดไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการศึกษาแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ใน 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ประเภทแหล่งเรียนรู้ในวัดไทยลอสแอนเจลิสจำแนกตามประเภทแหล่งเรียนรู้

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) ด้วยวิธีการแบบไททฤษฎีคือ การจำแนกชนิดข้อมูลในเหตุการณ์หนึ่ง โดยยึดแนวคิดเป็นกรอบในการจำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็นประเภทดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนประเภทบุคคล
2. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนประเภทสื่อวัสดุ อุปกรณ์
3. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนประเภทกิจกรรม
4. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนประเภทสถานที่และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดไทยในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องประเภทของคุณค่าคือ คุณค่านอกตัว (Extrinsic Value) และคุณค่าในตัว (Intrinsic Value) มาวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดไทยในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย

ผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาในส่วนที่ 2 มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิจัยแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเสนอแนวทาง

การอนุรักษ์และพัฒนาวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้
ของชุมชนเพื่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้นไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ สรุปผลได้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนในวัดไทย
ลอสแอนเจลิสประเภทบุคคล ได้แก่ พระสงฆ์
ครูอาสาสมัคร บุคลากร ในวัด ได้แก่ เจ้าหน้าที่
อุโบสถศาลา เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ฝ่าย
ร้านอาหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย
และบุคคลภายนอก

2. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนในวัดไทย
ลอสแอนเจลิสประเภทบุคคลคือ วัสดุ อุปกรณ์
ได้แก่ ป้ายประชาสัมพันธ์ หนังสือ เอกสาร
วารสาร จุลสาร แผ่นปลิว และแผ่นพับ หนังสือ-
พิมพ์ไทย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เทป-
คาสเซต ซีดี วีซีดีซีดีรอม และอินเทอร์เน็ต

3. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนในวัดไทย-
ลอสแอนเจลิสประเภทประเภทกิจกรรม ได้แก่
กิจกรรมเกี่ยวกับงานสำคัญทางพระพุทธศาสนา
ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา
วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา การทำบุญตักบาตร
วันอาทิตย์ขึ้นเดือน กิจกรรมเกี่ยวเนื่องสถาบัน
พระมหากษัตริย์ ได้แก่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา-
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (วันพ่อแห่งชาติ)
วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้า-
พระบรมราชินีนาถ (วันแม่แห่งชาติ) และวันปิยะ-
มหาราช งานประเพณีทำบุญประจำปี ได้แก่
งานสงกรานต์หรือวันขึ้นปีใหม่ไทย งานทอด-
กฐิน งานวันลอยกระทง งานวันขึ้นปีใหม่สากล
และพิธีถวายสลากภัต กิจกรรมด้านการศึกษา
ได้แก่ กิจกรรมของโรงเรียนพุทธศาสนา วัดไทย-

ลอสแอนเจลิส ภาคฤดูร้อน มีกิจกรรมที่สำคัญ
ดังนี้ กิจกรรมถวายเทียนพรรษา วันภาษาไทย-
แห่งชาติ วันกีฬาสีกิจกรรมของโรงเรียนพุทธ-
ศาสนา วัดไทยลอสแอนเจลิส ภาคปกติที่สำคัญ
ได้แก่ งานวันเด็กแห่งชาติ งานวันไหว้ครู งาน-
มหกรรมดนตรีและนาฏศิลป์ไทย การสอนภาษา-
ไทยสำหรับชาวต่างชาติ การเรียนการสอน-
แกะสลักและผลไม้ การเปิดสอนธรรมศึกษา
การอบรมวิปัสสนากรรมฐาน กิจกรรมวาระ-
พิเศษของวัด ได้แก่ วันพระธรรมราชานุวัตร
ถวายดอกไม้จันทน์ เนื่องในวันพระราชทาน
เพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้า-
กัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
กิจกรรมเนื่องด้วยสังคม ได้แก่ การอุปสมบท
และการบรรพชาสามเณรภาค ฤดูร้อน งานมงคล-
สมรส งานสวดอภิธรรม งานวันเกิด

4. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนในวัดไทย-
ลอสแอนเจลิสประเภทสถานที่ ได้แก่ อุโบสถ-
ศาลา ศาลาพระธรรมราชานุวัตร (หลวงเตี้ย)
ห้องสำนักงานดวงประทีป ห้องสมุดวัดไทย-
ลอสแอนเจลิส พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาท-
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวหรือ พระบรมรูป-
ทรงม้า (จำลอง) อนุสาวรีย์พระธรรมราชานุวัตร
(หลวงเตี้ย) อนุสาวรีย์รูปเหมือนนายพูนศักดิ์
โชติธัญญ์ ศาลเจ้าแม่กวนอิม และศาลพระพุทธ-
รูปหินอ่อน

5. บทบาทของวัดไทยลอสแอนเจลิส
ในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านสังคม ได้แก่
เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนไทย
และต่างชาติ เป็นหน่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสาร
ข้อมูลของชุมชนไทยและหน่วยงานต่าง ๆ เป็น-

แหล่งต้อนรับบุคคลสำคัญจากเมืองไทยและแหล่งที่พักพิงของผู้ตกทุกข์ได้ยาก ปลูกฝังและขัดเกลาพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมและเป็นแหล่งให้คำปรึกษาปัญหาทางด้านจิตใจแก่พุทธศาสนิกชนและคนทั่วไป

6. คุณค่าของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านสังคม ได้แก่ เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนไทยและชุมชนต่างชาติ เป็นที่พึ่งทางกายและจิตใจของคนในสังคม สร้างและส่งเสริมความสามัคคี ความกลมเกลียวให้เกิดขึ้นในสังคมไทยและระหว่างชนชาติอื่นและสร้างบุคคลที่เป็นคนดีมีคุณธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม

7. บทบาทของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านการศึกษา แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

7.1 จัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนไทย มีบทบาทในการให้การศึกษา 3 ด้านคือ จัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนไทยในสหรัฐอเมริกาได้เรียนรู้ภาษาไทย จัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนไทยในสหรัฐอเมริกาได้เรียนรู้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความรัก ความเข้าใจในสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์

7.2 จัดการศึกษาให้แก่ประชาชนชาวไทยในสหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนที่สำคัญได้แก่ การเรียนการสอนวิชาแกะสลักผักและผลไม้ การสอนวิชาศิลปะและการดนตรี การสอนภาษาจีน และการเรียนภาษาไทยสำหรับผู้สนใจ การสอนธรรมศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนทั่วไปด้วยการเรียนรู้ตามอัธยาศัยในกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด

ที่จัดขึ้น

7.3 การจัดการศึกษาให้กลุ่มชาวต่างประเทศ วัดหน้าที่ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของชาวต่างชาติ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีพระสงฆ์และครูอาสาสมัครเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษา เนื้อหาวิชาหรือองค์ความรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนที่วัดจัดขึ้นมีความหลากหลาย ทั้งความรู้ที่เป็นวิชาการเพื่อการประกอบอาชีพ ได้แก่ การแกะสลักผักผลไม้ การเรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทย และหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา

8. คุณค่าของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านการศึกษา ได้แก่ เด็กและเยาวชนไทย ที่เกิดและเติบโตในสหรัฐอเมริกาได้มีความรู้ความเข้าใจในภาษาไทยสามารถใช้ ภาษาไทยในการสื่อสารได้ ปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนไทย ประชาชนชาวไทยในสหรัฐอเมริกา เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ชาวต่างประเทศได้เรียนรู้ภาษาไทยซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนและส่งผลดีต่อประเทศไทย พุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมีโอกาสศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา

9. บทบาทของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านประเพณีและศิลปวัฒนธรรม วัดมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ประเพณีและศิลปวัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ รูปแบบของการทำหน้าที่มี

หลายด้าน ได้แก่ การสร้างโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนไทยรวมถึงพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศให้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีไทย มีการสร้างศาสนสถาน que แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของชาติไทยที่สำคัญอันได้แก่ อุโบสถศาลาและศาลาอาคารเรียนพระธรรมราชานุวัตร และถาวรวัตถุที่สร้างขึ้นเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา ได้แก่ พระพุทธรูป และสิ่งก่อสร้างทางวัตถุต่าง ๆ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับศาสนาและความเชื่อของวิถีชีวิตไทยในชีวิตทุกด้านของคนในชุมชน นับตั้งแต่การกิน การดำรงชีวิต การแต่งกาย การพักผ่อน ภาษา ความรู้ กฎหมาย ศาสนา ขนบธรรมเนียม ศิลปะ และดนตรี วัดจึงเป็นสถาบันสังคมหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อประเพณีและศิลปวัฒนธรรมของไทย

10. คุณค่าของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านประเพณีและศิลปวัฒนธรรม สรุปได้ดังนี้ เด็กและเยาวชนไทยพุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและต่างชาติที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย ปลูกฝังจิตสำนึกในการรักและภูมิใจในความเป็นไทยให้แก่เด็กและเยาวชนพุทธศาสนิกชนชาวไทยในการช่วยกันอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีไทยและเป็นตัวกลางในการเผยแพร่และแสดงออก ถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ประเพณีและศิลปวัฒนธรรมให้แก่ชาวต่างประเทศ

11. บทบาทของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านการศรัทธาสรุปได้ดังนี้ จัดอบรมวิชาชีพและแนะแนวอาชีพให้แก่คนในชุมชน เป็นสื่อกลางการทำธุรกิจหรือ

ประกอบอาชีพในชุมชน เป็นแหล่งให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจสำหรับคนในชุมชน

12. คุณค่าของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนของวัดด้านศรัทธามีดังนี้ คนในชุมชนเกิดอาชีพเสริม มีรายได้ ได้แก่ อาชีพเช่าพระและวัตถุมงคล อาชีพจำหน่ายอาหาร และอาชีพอิสระอื่น ๆ เกิดการกระจายรายได้ ระบบเศรษฐกิจในชุมชนเกิดการหมุนเวียนและคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

13. บทบาทของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านการท่องเที่ยวสรุปได้ดังนี้ วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกา ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่คนในชุมชนในด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในวัดได้แก่ ศาสนสถานที่สำคัญ ได้แก่ อุโบสถศาลา ศาลาสมเด็จพระพุทธอาจารย์ (โต พุทรมังสิ) ศาลเจ้าแม่กวนกิม ศาลาพระพุทธรูปหินอ่อนรูปแบบวิถีชีวิตไทย และกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณี ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา กิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมงานประเพณีทำบุญประจำปี กิจกรรมด้านการศึกษา กิจกรรมในวาระพิเศษ และกิจกรรมเนื่องด้วยสังคม

14. คุณค่าของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านการท่องเที่ยวได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติมีแหล่งเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ วัดมีส่วนในการส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีของประเทศให้ปรากฏต่อสายตาชาวต่างประเทศและวัดมีส่วนในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกา

15. แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาวัดในฐานะแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนไทยในต่างแดนให้คงอยู่กับคนไทย สรุปได้ดังนี้ พุทธศาสนิกชนส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของวัด ได้แก่ กิจกรรมของโรงเรียนพุทธศาสนาวันไทย-ลอสแอนเจลิส และกิจกรรมอื่นๆที่ทางวัดจัดขึ้นปรับปรุง ซ่อมบำรุงสิ่งก่อสร้างภายในวัดให้อยู่ในสภาพที่ดีต่อไป ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และพัฒนาบุคลากรด้วยการส่งเสริมการศึกษาด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเผยแพร่

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเพื่อวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของวัดในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนไทย ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการค้นพบตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ตามกรอบแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนประเภทบุคคลที่มีอยู่วัดไทยลอสแอนเจลิส พบว่าวัดมีแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลหลายประเภทซึ่งในแต่ละหน้าที่ก็ได้ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านบุคคลที่สำคัญของชุมชน ทั้งนี้ เป็นการทำหน้าที่โดยตรงของบุคคล เช่น พระสงฆ์มีหน้าที่ถ่ายทอด อมรม สั่งสอนพุทธศาสนิกชนตามหลักคำสอน ของพระพุทธศาสนา ครุมีหน้าที่ในการให้ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ นั้นหมายความว่าบุคคลได้ทำหน้าที่ตามบทบาทของ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ จานงค์ อดิวัฒนศิริ (2548, หน้า 54) ที่กล่าวว่า บทบาทคือ ลักษณะเคลื่อนไหว

ของสถานภาพสังคมกำหนดสถานภาพให้บุคคลและบุคคลถือครองสถานภาพนั้นเมื่อเกี่ยวข้องกับสถานภาพอื่นๆ เมื่อบุคคลใช้สิทธิและหน้าที่รวมเป็นสถานภาพให้เกิดผลขึ้นมา บุคคลได้ชื่อว่ากำลังปฏิบัติบทบาท

2. จากศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนประเภทบุคคลคือ วัสดุ อุปกรณ์ ในวัดไทยลอสแอนเจลิสพบว่า ในวัดมีแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลคือ วัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญหลายอย่าง ซึ่งล้วนแต่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของบุคคลในชุมชนเพราะสิ่งเหล่านี้สามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ของบุคคลได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละคนที่ใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ ดังนั้นทั้งเด็ก เยาวชนคนไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาร่วมกิจกรรมของวัดไทยก็สามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ประเภทนี้ได้ตลอดเวลา ซึ่งตรงตามลักษณะของสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กล่าวว่า นอกเหนือจากสื่อที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนการสอนโดยตรงตามวัฒนธรรมการเรียนรู้ ที่เคยมีมาแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์หรือความคิดก็ตาม ถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น

3. จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนประเภทกิจกรรมในวัดไทยลอสแอนเจลิส พบว่าวัดได้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคลในท้องถิ่นมากมายหลายประเภท ซึ่งพบว่าวัดได้ทำหน้าที่ตรงตามบทบาทของวัด ดังที่มีการกำหนดไว้ใน กลุ่มงานศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้สรุปบทบาทที่พึงประสงค์ของวัดและพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทยเป็นบทบาทตามภารกิจ 6 ประการของ

คณะสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 15 (3) และมาตรา 37 (3) ไว้ใน คำนงานศึกษาสงเคราะห์ ดังนี้ รัฐบาลควรมีนโยบายสนับสนุนการศึกษาสงเคราะห์ที่ชัดเจน และต่อเนื่อง เช่น การสนับสนุนงบประมาณ โดยเฉพาะโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชน โดยแท้จริง เป็นการอบรมต่อเนื่องตั้งแต่ วัยเยาว์ และมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของอารีเฟน อัปดุลกาเคร์ (2548, หน้า 67 - 69) ที่กล่าวถึงกิจกรรม การเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้วัดและมัสยิด สามารถ ดำเนินการโดยกิจกรรมที่จัดมา หรืออาจพัฒนา ขึ้นมา ดังนี้ การเผยแผ่คำสอนทางศาสนาในวัน-สำคัญ คำสอนจากการแสดงพระธรรมเทศนา คำสอนจากการอ่านคุตบะฮ์ในการละหมาดวัน-ศุกร์ หากได้มีการเทปบันทึกเสียง วิดีทัศน์ และ จัดทำเป็นเอกสารก็สามารถนำมาเผยแผ่ได้อย่าง ต่อเนื่อง สอนวิชาศาสนาแก่เยาวชน การสอน ศาสนาโดยโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โรงเรียนดาดิคา ศูนย์อบรมจริยธรรม เป็นต้น การให้ความรู้ทางหอกระจายข่าว ทั้งวัดและ มัสยิดสามารถใช้สื่อและอุปกรณ์ หอกระจายข่าว ให้ความรู้ การอบรมคุณธรรมจริยธรรม การเผยแผ่ คำบรรยายทางศาสนาการอัญเชิญพระมหาคัมภีร์ อัลกุรอาน การบรรยายของผูรู้ในแขนงต่าง ๆ เมื่อวัดและมัสยิดเป็นที่รวมของคนในชุมชน จึงเอื้อต่อการใช้เป็นที่ยบรรยายให้ความรู้ เรื่องราวที่เป็นประโยชน์ทั้งศาสนา เศรษฐกิจ และสังคม และการปกครอง การส่งเสริมอาชีพ การจัดสอนหรืออบรมอาชีพแก่ชาวบ้านสามารถ ดำเนินการในเวลา และสถานที่ที่เหมาะสม โดย-ไม่รบกวนการประกอบศาสนกิจและได้รับอนุญาต

จากผู้นำและคณะกรรมการ ความรู้สึกดี ๆ ความ-เป็นศิริมงคลก็จะบังเกิดแก่ผู้ร่วมกิจกรรมทุกฝ่าย-ด้วย การจัดนิทรรศการ เป็นการให้ความรู้ข่าวสาร ข้อมูลตามเหตุการณ์สำคัญและเรื่องราวที่จำเป็น เช่น เรื่องไข้หวัดนก การส่งเสริมประชาธิปไตย การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในการจราจร เป็นต้น

4. จากการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ประเภทสถานที่ที่มีอยู่ในวัดไทยลอสแอนเจลิส พบว่า วัดมีแหล่งเรียนรู้ประเภทนี้ที่สำคัญได้แก่ ศาลาพระธรรมราชานุวัตร (หลวงเดิม) ห้องสำนักงานดวงประทีป ห้องสำนักงานดวงประทีป ห้องสมุดวัดไทยลอสแอนเจลิส พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หรือ พระบรมรูปทรงม้า (จำลอง) อนุสาวรีย์ พระธรรมราชานุวัตร (หลวงเดิม) อนุสาวรีย์ รูปเหมือนนายพูนศักดิ์ช่อสือตฤกุล ศาลเจ้าแม่-กวนอิม และศาลพระพุทธรูปหินอ่อน สถานที่ สำคัญเหล่านี้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่าของ คนในชุมชนทั้งชาวไทยและต่างชาติเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อผู้คนได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัส เข้า-ไปเรียนรู้ ก็จะได้รับประสบการณ์ใหม่ที่แตกต่าง โดยเฉพาะการได้เรียนรู้สิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของคนไทย ตลอดจนความรู้ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งผู้คนสามารถเข้ามา ศึกษาเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนว-ความคิดของ เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2547, หน้า 5) กล่าวว่าวัดนอกจากจะเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้าน ศาสนา คุณธรรม จริยธรรม แล้วยังอาจจะเป็น แหล่งเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรมจากภาพ วาดหรือรูปปั้นที่มีอยู่ในวัดหรืออาจเรียนรู้ทาง ด้านประวัติศาสตร์ โดยการศึกษาจากประวัติ

การก่อตั้งหรือมีเหตุการณ์เกี่ยวเนื่องทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ

5. จากการศึกษาบทบาทและคุณค่าของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านสังคม พบว่าวัดได้มีบทบาทและคุณค่าด้านสังคมต่อสังคมไทย และสังคมชนชาติอื่นวัดได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ให้การช่วยเหลือ พัฒนาสภาพสังคมด้วยการพัฒนาบุคคลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่วัดกลายเป็นศูนย์กลางของสังคมด้านศาสนา ผลการศึกษาดังกล่าวได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Disayawattana (1993, อ้างถึงใน Nutta Vinijaiyapak, 2004, pp. 2) ศึกษาเรื่อง Institution and civic engagement: A case study of Thai community in Los Angeles ในการศึกษาพบว่า ชนกลุ่มน้อยในลอสแอนเจลิสมีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย มีการติดต่อกับชนกลุ่มน้อยชาวไทยกลุ่มอื่น ๆ ไม่มากนัก คนไทยจะพักอาศัยในบ้านของตนเอง มีธุรกิจที่เป็นเจ้าของเอง ซื้ออาหารจากร้านขายของชำคนไทย ทานอาหารที่ร้านอาหารไทย มีการจัดงานประจำชาติและมีการเฉลิมฉลองกันที่วัดไทยลอสแอนเจลิส (Wat Thai of Los Angeles) และยังได้ขอคนพบอีกว่า วัดพุทธไทยในนอร์ธฮอลลีวูดเป็นศูนย์กลางชีวิตของชุมชนและเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมของชาวพุทธและชนชาติอื่น ๆ ซึ่งในการทำหน้าที่ดังกล่าวความสอดคล้องกับแนวความคิดของ พระเทพปริยัติโมลี (2540, หน้า 45-48) ได้อธิบายบทบาทของวัดไว้ว่า บทบาทในฐานะที่เป็นจิตและวิญญาณของชุมชนและสังคม วัดทำหน้าที่หล่อหลอมและยกระดับจิตใจของผู้คนในสังคมให้สูงขึ้นมีคุณธรรม จริยธรรม รักสันติ และ

สมานสามัคคีปรองดองกัน รวมถึงความมีเหตุมีผลในการดำรงชีวิต วัดและพระพุทธศาสนาได้รังสรรค์ในประเด็นนี้ไว้อย่างครบถ้วนและมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของรำเพย ศรีบุญเพ็ง (2543, หน้า 11-12) ได้กล่าวถึงหน้าที่หลักของสถาบันศาสนาไว้ดังนี้คือ หน้าที่ในการยึดเหนี่ยวเข้ากับสังคม (Cohesive Function) ศาสนาและพิธีกรรม หน้าที่สร้างให้มนุษย์มีอารมณ์และความรู้สึกในทำนองเดียวกัน ตลอดจนแสดงออกในแนวเดียวกันกับการสร้างพลังรวมกันเป็นกลุ่ม

6. จากการศึกษาบทบาทและคุณค่าของวัดไทยลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชนด้านการศึกษาพบว่า วัดได้มีบทบาทในด้านจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ ด้วยการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาขึ้น มีการจัดการศึกษาในศาสตร์ความรู้ต่าง ๆ ที่ เป็นความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม ประเพณีของไทย ซึ่งวัดไทยลอสแอนเจลิสได้มีบทบาทและคุณค่าต่อชุมชนไทยและชุมชนต่างชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งบทบาทของวัดด้านนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ นฤมล วรรณชนศรี (2547) ได้ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทของวัดชัยมงคล อ. เมืองสงขลา จ.สงขลา ที่พบว่า วัดมีบทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ได้แก่ การเผยแผ่ศาสนาธรรมในวัด เช่น การแสดงพระธรรมเทศนา และการจัดโครงการอบรมปฏิบัติธรรมให้แก่ประชาชนทั่วไป เป็นต้น และการเผยแผ่ศาสนาธรรมนอกสถานที่ เช่น การเผยแผ่ศาสนาธรรมโดยพระธรรมทูต และการจัดอบรมพระสังฆาธิการ และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุภาพ ณ เทพา (2544, หน้า 96) ซึ่งศึกษาบทบาท และผลกระทบจากบทบาทของวัดมูจลินทวาปี-วิหาร (วัดดุง) อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบของวัดด้านการศึกษา ทำให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้จัดกิจกรรมให้ความรู้กับนักเรียน เช่น การให้พระภิกษุไปสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน บรรยายพิเศษเกี่ยวกับความรู้ในวิชาพระพุทธศาสนา ซึ่งถือว่าเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนในทางที่ดี บทบาทด้านอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้แก่ การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม เช่น พระอุโบสถ พระวิหาร หอระฆัง คำหนัก-ราษฎร์ศรัทธา ศาลาการเปรียญ พระสถูปเจดีย์ พระพุทธไสยาสน์ และพระประธานในพระอุโบสถ การอนุรักษ์ประเพณีและพิธีกรรมวันอาสาฬหบูชา ประเพณีและพิธีกรรมวันสารทเดือนสิบ ประเพณี และพิธีกรรมการทอดกฐิน การสวดมนต์บูชาพระมหาธาตุประจำปี และประเพณีสงกรานต์ งานสืบสานวัฒนธรรมไทย เช่น การเรียนภาษาไทยสำหรับคนไทยเชื้อสายมาเลเซีย

8. จากการศึกษามหาวิทยาลัยไทย-ลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ด้านเศรษฐกิจ พบว่า วัดได้ทำหน้าที่ในการเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนเศรษฐกิจ 3 ประการคือ วัดจัดอบรมวิชาชีพและแนะแนวอาชีพให้แก่คนในชุมชน วัดเป็นแหล่งสื่อกลางของการทำธุรกิจหรือเกิดอาชีพในชุมชน วัดเป็นแหล่งให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจให้กับคนในชุมชน เนื่องจากวัดแห่งนี้เป็นวัดขนาดใหญ่ มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ จึงทำให้มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก และยอมส่งผลถึงระบบเศรษฐกิจ

ซึ่งมีความสอดคล้องกับความคิดของ พระมหา-สุวิทย์ คงช่วย (2543, หน้า 19-23) ได้กล่าวถึงบทบาทของวัด สรุปได้ดังนี้ วัดและพระสงฆ์มีบทบาทเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของประชาชน วัดกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นศูนย์กลางของสังคมไทย ซึ่งมีบทบาทในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ วัดเป็นศูนย์กลางกิจกรรมฝึกอาชีพ และการสร้างอาชีพให้กับชุมชนเป็นแหล่งการค้าขายของประชาชนเช่น มีการจัดตลาดนัดบริเวณวัด

9. จากการศึกษามหาวิทยาลัยไทย-ลอสแอนเจลิสในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ด้านการท่องเที่ยว พบว่า วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกา ได้ทำหน้าที่ให้ความรู้ต่อชนในด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย ทั้งนี้เนื่องจากวัดมีความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ทั้งศาสนสถานสำคัญที่มีอยู่ในวัด และกิจกรรมต่าง ๆ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา ประกอบกับเส้นทางคมนาคมเพื่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว และวัดความพร้อมของบุคลากรที่เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุติมา ฮามคำไพ (2549, หน้า 191) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พระมหาเจดีย์ชัยมงคลกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ด้านศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของพระมหาเจดีย์ชัยมงคล อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจุบันได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่การศึกษาเรื่องราวทางวัฒนธรรม โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม ทั้งนี้เนื่องมาจากพระมหาเจดีย์ชัยมงคล เป็นสถานที่ที่รวบรวมศิลปวัฒน-

ธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำศิลปกรรมทางวัฒนธรรมของงานศิลปะร่วมสมัย การผสมผสานได้อย่างกลมกลืน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมเฉพาะขึ้น ซึ่งสภาพปัจจุบันของพระมหาเจดีย์ชัยมงคลยังคงรักษาวัฒนธรรมความเชื่อในงานศิลปกรรมและเรื่องราวความศรัทธาในองค์หลวงปู่ศรี มหาวิโร อย่างเหนียวแน่น ขณะที่สังคมอื่น ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เริ่มสูญหายไป พระมหาเจดีย์ชัยมงคลได้กลายเป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าทางการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า พระมหาเจดีย์ชัยมงคลเป็นสถานที่ที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงดงาม และโดดเด่น

10. แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาวัดในฐานะแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนไทยในต่างแดนให้คงอยู่กับคนไทยที่สำคัญ คือการส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและต่างชาติร่วมส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของวัดมากขึ้น มีการปรับปรุง ซ่อมบำรุงสิ่งก่อสร้างภายในวัดในส่วนที่เกิดการชำรุดเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และพัฒนาบุคลากรด้วยการส่งเสริมการศึกษาด้านภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า วัดมีคุณค่าและบทบาทต่อชุมชนไทยและชุมชนต่างประเทศในหลาย ๆ ด้านซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคน

ในชุมชนเป็นอย่างมาก เพื่อให้มีแนวทางในการพัฒนาวัดไทยและพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการนำเสนอผลงานวิจัย หรือ ผลการศึกษาครั้งนี้เผยแพร่ต่อชุมชน อาจจะทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของวัด และจะได้มีส่วนช่วยสนับสนุนกิจกรรมของวัดเพิ่มมากขึ้น
2. วัดควรมีการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญและมีแรงจูงใจในการศึกษาด้านธรรมศึกษา
3. ควรสนับสนุนให้หน่วยงานภายนอกของวัด ทั้งหน่วยงานของราชการ ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น จะไม่ได้อาศัยเพียงอยู่ในเฉพาะกลุ่มคนไทยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับวัดในประเด็นที่แตกต่างออกไปโดยศึกษาในเชิงลึก เพื่อให้ทราบข้อมูลที่มีความละเอียดมากขึ้นและสามารถนำไปการพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น การศึกษารูปแบบกระบวนการพัฒนาวัดไทยในต่างประเทศ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้วัดไทย-ลอสแอนเจลิสเป็นวัดที่พัฒนา หรืออาจจะการศึกษาปัญหาของการพัฒนาวัดไทยในต่างประเทศ เพื่อให้ได้ทราบอุปสรรคและปัญหาของการพัฒนาวัด และได้รูปแบบตัวอย่างของ การพัฒนาวัดไทยในต่างประเทศเพื่อนำไปเป็นต้นแบบหรือเป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาวัดอื่น ๆ ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของชาวต่างชาติ เพราะวัดไทยได้ตั้งอยู่ในชุมชนที่เป็นอเมริกันที่มีความหลากหลายทางภาษาและ

ความเชื่อทางศาสนา วัดไทยน่าจะมีบทบาทในการทำประโยชน์ต่อชาวต่างชาติมากกว่าปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนหรือเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาวัดในสายตาชาวต่างชาติ ซึ่งจะทำให้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

3. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหรือจัดสอบธรรมศึกษาของชาวไทยที่อยู่ในต่างประเทศ และการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาธรรมศึกษาสำหรับชาวต่างประเทศ อาจจะมีการทำวิจัยเชิงสำรวจถึงความต้องการของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาธรรมศึกษาของวัดไทยในต่างประเทศ เพื่อได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมและประเพณีไทย

4. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสงฆ์ไทยในต่างประเทศ เพื่อให้ได้ทราบถึงปัญหาและได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการสื่อสารพระสงฆ์ไทยในการทำหน้าที่เป็นพระธรรมทูต โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์วัดไทยที่อยู่ในชุมชนที่มีคนไทยจำนวนไม่มาก

5. ควรมีการทำวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของชุมชนต่อการเปิดตลาดวัดไทยจากหน่วยงานหลายฝ่าย โดยทำการศึกษาในทุกแง่มุม ผลกระทบที่ตามมาทั้งด้านบวกและด้านลบ และเพื่อได้ทราบวิธีการแก้ไขปัญหาก็อาจทำให้วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญด้านวัฒนธรรมของชุมชนและเมืองลอสแอนเจลิส

เอกสารอ้างอิง

จำนงค์ อธิวัฒน์สิทธิ์. (2548). สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นฤมล วรธนเศรษฐี. (2547). ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทของวัดชัยมงคล

อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,

สาขาไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พระมหาสุวิทย์ คงขว. (2543). บทบาทของวัดและพระสงฆ์ด้านสวัสดิการสังคม: ศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังวิกฤติ. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจัดการแรงงานและสวัสดิการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

พระศรีปริยัติโมลี. (2543). พระธรรมทูตในโลกปัจจุบัน: ศึกษากรณีพระธรรมทูตไทยในต่างประเทศในการประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธ เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งโลก ครั้งที่ 2

ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 9 - 11 พฤศจิกายน 2543.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ร่ำเพย ศรีบุญเพ็ง. (2543). วิกฤติเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อบทบาทวัด: ศึกษาเฉพาะกรณีวัดที่อยู่ในเขตตำบลสนามคลี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการแรงงานและสวัสดิการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.

- วรวิมล เฟื่องพันธ์ และกรรณิการ์ สัจกุล. (2550). การวิเคราะห์คุณค่าและบทบาทของตลาดน้ำในฐานะแหล่งเรียนรู้ของชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำ อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 3(1), 81 - 98.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). ปัญหาสังคมแนวพุทธ. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 3(1), 1 - 8.
- สมคิด จิระทัศน์กุล. (2543). วัด: พระพุทธศาสนาสถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมหมาย แจ่มกระจ่าง และพีระพงษ์ สุดประเสริฐ. (2528). วิจัยและส่งเสริมวัดเพื่อพัฒนาการศึกษาและเผยแพรศาสนาธรรมกรณีศึกษา วัดเขาพุทธ โคดม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 1(1), 47 - 60.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). รายงานการวิจัยการจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต: หอสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุติมา ฮามคำไพ. (2549). พระมหาเจดีย์ชัยมงคลกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์-ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวัฒนธรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภาพ ฅ เทพา. (2544). บทบาทและผลกระทบจากบทบาทของวัดมู่งลินทวาปีวิหาร (วัดดุง) อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อารีเฟน อับดุลกาเดร์. (2548). วัด มัสยิด แหล่งการเรียนรู้ระดับรากหญ้าที่สำคัญ. *วารสารวิชาการ*. 8(4), 67-69.
- Vinijnaiyapak, Nutta. (2004). *Institution and civic engagement: A case study of Thai community in Los Angeles*. Doctoral dissertation: University of Southern California.

